

nieuwe boeken, verslagen e.d.

Plan Ooievaar: de toekomst van het rivierengebied

Het Plan Ooievaar heeft veel aandacht gehad bij de pers. Wat dit plan nu precies inhoudt wordt in een boek door verschillende auteurs met veel kleurige illustraties duidelijk uiteengezet. Het plan is de opgave van de prijsvraag landschapsarchitectuur van de Eo Wijersstichting vertaald in een mogelijke nieuwe structuur voor het rivierengebied: in de kommen wordt de landbouw versterkt, de uiterwaarden, met name die langs de Waal, worden natuurgebied en de oeverwallen, gelegen tussen kommen en uiterwaarden worden door het plan ongemeind gelaten, er blijft een gemengd grondgebruik, inclusief tuinbouw en fruitteelt.

De oobossen zouden kunnen terugkeren met de Witte Wilg en de Zwarte Populier. De Grauwe Gans, Kwak, Ooievaar en Zwarte Ooievaar kunnen dan weer verwacht worden en voor het Kleinst Waterhoen, maar ook voor Kwartelkoning, Porseleinhoen, Waterral en Kleine Waterhoen zouden goede biotopen kunnen ontstaan. Een rijke flora en Grote Zilverreiger en Zeearend zouden kunnen verschijnen. Voor talloze zoogdieren zou het weer aantrekkelijk worden.

Door de prijs die de samenstellers van ontwerp-prijsvraag toebedeeld kregen is het Plan Ooievaar sterk in de belangstelling gekomen. 'Er wordt een aantrekkelijk perspectief op de economische en esthetische mogelijkheden en kwaliteiten van het rivierengebied gegeven' schrijft dr. S.L. Mansholt in zijn voorwoord. Een interessant boek dus niet alleen voor natuurliefhebbers, zodat er een grotere kans bestaat dat uitvoering geheel of gedeeltelijk (eventueel in wat gewijzigde vorm) uiteindelijk gerealiseerd kan worden. Wie zich van dit plan op de hoogte wil stellen moet dit boek zeker aanschaffen.

D. de Bruin, H. Hamhuis, L. van Nieuwenhuijze, D. Sijmons & F. Vera: Ooievaar: de toekomst van het rivierengebied. Eindredactie: Dieuwke van Ooij, 128 bladzijden, 125 kleurenafbeeldingen, Engelse, Franse en Duitse samenvatting. Uitgave Gelderse Milieufederatie, Jansbuitensingel 14, 6811 AB Arnhem. Prijs f 45,-. Te bestellen door overmaking van dit bedrag op postgirorekening 2 465 801 ten name van de Gelderse Milieufederatie, Arnhem.

Vogels tussen Vecht en Eem

Ter gelegenheid van het twintigjarig bestaan heeft de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken een regionale avifauna uitgegeven. Een uitgave waar ruim vijf jaar naspeuringen en onderzoek aan vooraf zijn gegaan en die uiteindelijk wat omvang betreft enigszins uit de hand is gelopen, doch dat is niet verwonderlijk gezien de hoeveelheid gegevens die verwerkt is.

De belangrijkste hoofdstukken zijn: Wordingsgeschiedenis van het gebied, Mens en landschap, Historie van de Gooise avifauna, Landschap, vegetatie en avifauna, Bosvogels tussen Vecht en Eem, Nestkasten en hun bewoners, Slaapplaatsen, Vogeltek, Voedsel van de Gooise uilen, Roofvogeltellingen, Watervogels en Waterhoentjes in de winter. Daarna volgen de soortbeschrijvingen van 326 in het gebied waargenomen vogelsoorten die in totaal 248 bladzijden beslaan.

Ten slotte is er nog een hoofdstuk Routebeschrijvingen en excursiemogelijkheden met twintig routebeschrijvingen voor excursiemogelijkheden te voet, per boot of per fiets.

In de soortbeschrijvingen worden de soorten uitvoerig behandeld al bestaat de indruk dat bij een aantal soorten toch niet alle bestaande gegevens zijn vermeld en er zeker meer dagboeken in de regio (of daarbuiten) voorhanden zijn waar materiaal uit te halen zou zijn geweest.

De vaak indrukwekkende trek van Pimpelmezen en Zwarte Mezen langs de Eempolderskust komt slecht tot uiting, van de 134 bekende waarnemingen van de Kuifduiker vind ik er nog geen honderd in de tabel van deze soort verwerkt, in de tabel van de voedselkeuze van de Pestvogel wordt slechts één maal een waarneming op de Meidoorn vermeld terwijl ik mij herinner dat aan het eind van de jaren zestig soms vrij grote troepen vaak en veel op Meidoorns werden aangetroffen rond de Saturnusstraat, Neptunusstraat, Ooievaarstraat, Reigerstraat en het Busken Huetplein te Hilversum. Bij sommige vogelsoorten (Korhaan, Houtsnip, Temmincks Strandloper, Kleine Karekiet, Watersnip) worden in bepaalde gevallen geen juiste data genoemd ofschoon die kennelijk wel bekend waren.

Een waarneming van een Zeearend op 12 december 1943 aan de monding van de Eem (Ardea 33:208) ontbreekt. Ook de honderden Brilduikers die in de winter 1934/1935 bij Huizen werden gezien door A.B.H. Wolff vind ik niet meer terug. Op 24 juli 1937 werden 1500 Zwarte Sterns bij Huizen gezien (Ten Kate 1939). Zou met de gevangene Dwerggans in oktober 1881 dezelfde worden bedoeld als het juveniele wijfje dat op 16 oktober 1899 bij Eemnes werd bemachtigd? (Ten Kate 1936). Waarom worden geen aantallen van nesten van de Blaauwe Reigers op 'Gooilust' van de laatste jaren vermeld?

Nog enkele opmerkingen inzake de tekst, die aan duidelijkheid soms te wensen overlaat: De trek van stootvogels wordt niet door thermiek veroorzaakt (bladzijde 81), doch het is slechts een hulpmiddel. En op de zelfde bladzijde lees ik 'In zo'n winterkwartier wordt zelfs ook onderweg dan vaak een vast territorium bezet'.

Maar in een boek waaraan ruim 120 vogellief-

hebbers meewerkten zijn kleine onvolkomenheden niet te vermijden. Het is in totaliteit een keurig, indrukwekkend boekwerk geworden dat veel bewondering afdwingt. Wel rijst bij de recensent de vraag of men zo langzamerhand niet van de regionale avifauna af moet stappen om de werkkraft die daaraan wordt besteed in het landelijk geheel te kunnen gebruiken.

H.J.L.

D.A. Jonkers, R.A. Kole & J. Taapken (redactie): Vogels tussen Vecht en Eem. Avifauna van het Gooi, de oostelijke Vechtstreek en de westelijke Eempolders. 420 bladzijden, 62 zwartwit foto's, 24 kleurenfoto's, 9 figuren, vele tabellen. Uitg. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum. Prijs f 32,50. Te bestellen door overmaking van f 41,- (inclusief portokosten) op girorekening 5 178 253 ten name van Avifauna van het Gooi, Weesp.

Vogelwet 1936

Ondanks dat de Vogelwet 1936 thans op de helling staat is er toch een bewerking van een achtste druk van deze wet verschenen. Bij het verschijnen van deze nieuwe druk, die evenals de vorige druk is bewerkt door A.J. Binsbergen, is hiermee de zevende druk vervallen. De nieuwe druk is bijgewerkt tot 1 augustus 1987. In de materie optredende wijzigingen worden verwerkt in een aanvulling waarvoor echter in deze nieuwe druk achterin geen hoesje is aangebracht.

Enkele bijlagen zijn toegevoegd, terwijl enkele uit de vorige druk zijn weggelaten.

Een lijst met namen en adressen van preparateurs en houders van een Vogelvergunning B-2 (geldig tot 1 mei 1988) is toegevoegd, terwijl een lijst van de nog aangestelde Controleurs-Vogelwet 1936 dit maal ontbreekt.

Ondanks de vele plannen die op stapel staan hebben wij ons thans nog aan de huidige, geldende wet te houden en is deze nieuwe bijgewerkte uitgave het eerste boekje waar men naar grijpt als het gaat om de bescherming van de vogels in ons land. De kanttekeningen van de bewerker die door de gehele uitgave zijn toegevoegd zijn daarbij een uitstekende handleiding.

Vogelwet 1936. Bewerkt door A.J. Binsbergen. Achtste druk (1987). Nederlandse Staatswetten. Editie Schuurmans & Jordens, deel 80, 188 bladzijden inclusief bijlagen. Uitgever W.E.J. Tjeenk Willink bv., postbus 25, 8000 AA Zwolle. ISBN 90 271 27417. Prijs f 23,-.

Les oiseaux du Golfe du Morbihan

Dit boek bestaat voor een belangrijk gedeelte uit kleurenfoto's van watervogels (Rotgans, eenden, Aalscholver, fuutachtigen, Alk, Zee-koet, Meerkoet, Waterhoen, meeuwen, sterns, reigerachtigen en steltlopers) met een korte beschrijving van de soort, bovendien waar en wanneer de soort te zien is. Soms worden bij de beschrijving één of meer verwante soorten genoemd. De titel van het boek is dus wat misleidend omdat het niet de volledige vogelbevolking rond de Golf van

Morbihan behandelt, zoals bijvoorbeeld de zangvogels.

Het blijkt bovendien dat niet alleen het voorkomen aan de Golf du Morbihan wordt vermeld, maar óók het voorkomen tussen de rivier Etel en het gebied voorbij Damgan aan de Atlantische Oceaan. Toch wordt het voorkomen van sommige vogelsoorten aan dit gedeelte van de Atlantische Oceaan, zoals de Jan van Gent, niet vermeld. Van Brilduiker, Kanoetstrandloper en Waterral worden geen afbeeldingen gegeven.

Wat betreft het voorkomen van de Steenloper wordt de maand juni voor deze soort niet vermeld, ofschoon deze in dit gebied aan de kust van Atlantische Oceaan dan niet zelden te zien is.

Bij elke soort wordt vermeld of deze al dan niet beschermd is. Bedroevend is dat een groot aantal vogelsoorten als 'espèce gibier' wordt aangegeven, terwijl deze totaal beschermd zijn dank zij de EG-Vogelrichtlijn. De auteur had zich hierover beter moeten laten informeren.

Origineel voor dit boek is de tabel die per gebied aangeeft in welke maanden deze het meest geschikt zijn om er vogels te kunnen waarnemen en het losliggend kaartje (aan een lintje) waarop alle gebieden, die besproken worden, duidelijk zijn weergegeven.

J.T.

Remy Basque: Les oiseaux du Golfe du Morbihan. 60 bladzijden, 150 kleurenfoto's (geen nestfoto's!), 1 tabel (1986). Uitg. Graphic Edition, Z.C. de Luscanen, 56880 Ploëren, tel. 97.63.57.38. Prijs FF 95,-.

Ganzennummer

Het uitgeven van themanummers krijgt veel navolging. Het tijdschrift 'De Levende Natuur' heeft opnieuw aandacht voor de wilde ganzen gevraagd. In twaalf artikelen met een totaal van 64 bladzijden schreven binnen- en buitenlandse specialisten over de ganzen in Nederland, Denemarken, West-Duitsland, België en Groot-Brittannië. Ondanks dat er zo enorm veel over ganzen geschreven is blijkt er toch steeds nog weer wat nieuws over te brengen te zijn. Dit ganzennummer kon weliswaar alleen gerealiseerd worden met de extra middelen die door de Van Tienhoven Stichting, het Wereld Natuur Fonds en 'Natuurmonumenten' werden verschaft, terwijl andere organisaties hun actieve medewerking en steun gaven. Grafieken, tabellen en andere figuren verduidelijken de tekst. Elk artikel wordt afgesloten met een Engelstalige samenvatting. Geïnteresseerden voor ganzen wordt aangeraden kennis te nemen van de inhoud van dit nummer.

Dit ganzennummer van 'De Levende Natuur' (jaargang 88, nummer 5, bladzijden 161 - 224, september 1987) is verkrijgbaar door overmaking van f 12,50 (inclusief portokosten) op girorekening 81 935 ten name van De Levende Natuur, 's-Graveland, onder vermelding 'ganzennummer'. Afgehaald in winkels van 'Natuurmonumenten' kost dit nummer f 10,-. Het nummer is inmiddels uitverkocht.